

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Proles mascula, & foeminea.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Abotutu intelligitur, in quo modestia primas obtinet, isque plurimum fieri solet in obliquum, & id
corvum est.

BONORUM OBSEQUIUM. CAP. V.

Alia porro picturae specie, hominem ea modestia
praditum, ut facile eum queas a perperam factis
avertere, indicare si vellent, Taurum genu dextero
illigatum pingebant: hunc enim si dextero alligave-
ris genu, mansuetum & vincula consequentem inve-
nies. Hoc cum Romae Clementis VII. principatu
Graculus quidam effecisset ducto sapius ferocissimo
Tauro per universam urbem, quem tenui admodum
B funiculo ita religarat a genu, peritissimi Magi nomen
apud imperitos affecutus est. Edomitae autem ferociae
hieroglyphicum apud Georg. Anselmum vidi, im-
pressum numo Taurum cauda surrecta, capite cer-
vino, anteriore crure laevo genu flexum, sub querno
supite, a quo laurea pendeat, : ab altero latere
caput Leonino spolio armatum. Inscriptio, MILLO
CROTON.

Taurus nu-
mo impres-
sus.

PROLES MASCULA, PROLES FOEMINEA. CAP. VI.

AEgyptii iidem Sacerdotes, ubi masculam prolem mystice describere vellent, Taurum ab inscen-
sione in dextram se partem demittentem figurabant : si vero foemineum foetum exprimere vo-
luisent, eundem in laevam avertentem sepingebant. Compertum siquidem est, Taurum a conceptu
C discedentem si deflexerit in dextram, marem esse genitum, si ab laeva abscesserit foemineum esse fo-
etum. Adhaec Parmenides, foetum tunc esse patri similem asserit, cum a dextera locorum parte edi-
tur, matri vero, cum ab laeva. Hippocrates tradit sinistro teste obligato marem generari, dextro ve-
ro foeminam, tantique esse dextrarum finistrarumque partium in maribus foeminisq; cognoscendis
observationem, ut si mammarum praegnantis mulieris dextra flaccescat, macraeve repente fiat, si ge-
mellos paritura fuerat, marem abortum fieri dicant: si vero sinistra macrescat, foeminam deperdi.
Quin & Onirocritae haec eadem intelligunt, cum imaginari dextra parte dentes amissos, marium con-
fanguineorum obitum ariolantur, ex sinistra vero, foeminarum. In dextra autem parte uteri mater-
ni sapius moveri mares, in laeva vero foeminas constat. Albertus sibi compertum ait, mulierem
quandam foeminas tantum parere solitam ea de causa, quod a conceptu semper in laevum latus de-
cumberet, admonitam vero cecepisse in dextram conquietescere, ac solos deinde mares genuisse. Ne-
que vero dissimulandum quod ad Aegyptiorum commentum facit. Septentrioni vim masculam in-
esse, quod neq; quidem Aristoteles dissimulavit: docet enim is, si masculos plures creari volumus, ad
D mixturae tempore, dies siccos, & halitum Septentrionis eligendum esse: & contra eum ventum greges
pascendum: sin vero foeminas generari velimus, Austri captandos flatus, & in eum pascua dirigenda,
quod vis in eo vento muliebris insit. Africanus quoq; rem hanc tangit in Georg. Ait enim: *Si marem
velis, Aquilone spirante admissuram faciendum; si foeminam, Austro.* Sedenim de levis dexterisq; mundi
partibus magnum est inter authores dissidium. Una enim cum Aegyptiis dexteris mundi partes Sol-
stitiales, sinistras Brumales intelligit Empedocles, de quo ita Galenus, *εμπεδοκλής δ' δεξιά είναι τὰ κα-
τὰ τὴν θερινῶν, τετρακῶν, ἀριστερὰ δ' τὰ κατὰ τὴν χειμερινῶν.* Neq; desunt qui primas olim foeminas ad
Ortu & Meridiem terra genitas, mares vero ad Septentrionē & Occasum fabulentur. Plato tamē Ari-
stotelesq; alia ratione orbē dividentes. Orientales esse dexteris, a quibus initio motu, laevas autē oc-
ciduas, tradidēre, ut idē Galenus recitat, *πρωτογενεῖς καὶ πλάτων Ἐριστοπίλης δεξιά Ἐκόςμους ἔφασκεν
εἶναι τὰ ἐὼς ἀφ' ὧν ἀρχὴν εἶναι τὴν κινήσεως, ἀριστερὰ δ' ἐσπερία.* Contra Varro Latina lingua l. vi. cae-
lum

Que dexte-
ra ac laeva
mundi par-

lum ait dici templum, ejus autem cœli partes quatuor constitui, sinistram ab Oriente, dexteram ab Occasu, anticam ad Meridiem, posticam ad Septentrionem. Cui Plinius subscribit dicens, errantia sidera contrarium mundo cursum agere, quippe lævum semper illo in dexteram præcipiti: quamvis Festus anticam eam cœli partem, quæ ad meridiem Sole illustratur, dexteram vocat, ita enim anticam interpretatur: posticam vero ad Septentrionem, sinistram. Alcino in Græcorum monumentis adnotatum ait morem sacrificandi servatum diu, ut circumcurrerent aras, cursum auspici ab lævo dextrorsum, Zodiaci quadam imagine, cujus motus sit mundo diversus ad exortum vergens: mox vero à dexteris lævorsum procurrerent, quo motu cœlum rotari manifestum. Contra Ægyptiorum positionem T. Livius libro ab Urbe condita primo, dexteram ad meridiem partes Augurum instituto, ad Septentrionem sinistras statutas ait. Ad hanc sententiam facit quod Psalmo apud Heb. 89. legitur, *Aquilonem & dextrum tu creasti*, quod nonnulli Austrum interpretantur, alii mare. Cum Hebræis vero consentiunt & Chaldæi, qui Austrum ponunt. Sedenim & Auster pro Mari non inepte accipitur, si sphaera recta statuatur polis ad finitorem inclinatis. Nam Ægyptii (quos Cleomedes, non postremi nominis author, secutus est) ipsam mundi totius figuram aliter describere, utpote qui Auroram esse caput, Borealia dextera, Australia sinistra constituere: maritimisque piscibus, tum ob alias causas, quas loco suo recensuimus, tum ob id præcipue abstinere, quod Nilum à sinistra ortum, quippe foeminea foecundaque parte, in dexteram quippe virilem sterilemque (ita enim erant eorum commenta) illapsum: quippe ubi mare sit, corrumpi dicerent. Nam de maris ipsius sterilitate suo loco diximus, atque ita dexteram oram, hoc est, maritimam, considerato Ægyptii situ, perditionis symbolum statuebant. Neque hic dissimulandum, quod apud Eucherium, ubi de Aquilone loquitur, qui pro Dæmone accipitur, invenies eum vocari Dexterum & ita ipsum quoque sibi Dexterum nomen adsciscere. Nam & Hieronymus quartis Hebræorum castris Aquilonem dextrum appellari tradit, sed falsum ait nomen, cum de Dæmone ejus venti domino intelligatur, qui undecumque sinister sinistra omnia mortalibus suggerat appetenda. Causam tamen Eucherius super Dexterum nomine aliam ab hac arbitratur, quippe quod perperam agere volenti, dexter ad sit obsecundando, suadendo, procliviter attrahendo. Nam illud palam est, ait, in Sacris literis diabolus gestare Aquilonis nomen, eaque locutione quicquid bonis conatibus adversatur accipi: is enim bonorum operum ardorem extinguit, atque omnia frigidat, & ob id & infideles & impij, contumaces sceleratijque homines, eo notantur hieroglyphico. Unde illud, *ab Aquilone pandetur omne malum*. Et quia flatus vehementis quo frigidior, eo magis ignem in quem inciderit excuscitat, dictum est, *ab Aquilone exarscunt mala super terram*. Tetigere & Poëta nostri dexteram lævamque cœli partes. Sedenim Maro & Naso, nullius addicti jurare in verba magistri, eas non distinxere. Lucanus Ægyptiorum adhæsit factioni, & sententiam ipse suam declaravit eo loco,

*Ignotum vobis Arabes venistis in orbem,
Umbras mirati nemorum non ire sinistras.*

hoc est, in Australes partes non porrigi. In hoc autem id interest, ubi quis universi statuatur caput, quo super argumento plura dicere nostri non est instituti, quare ad ipsas rerum significationes revertamur.

AUDITUS PROMPTUS. CAP. VII.

Auditu enim duo ex quadrupedum genere maxime pollent Cervus & Bos: quamvis, ut in Asino dictum, Aristophanis interpres Murem & asinum præferat: quod alii viderint. Sedenim Cervus, quamvis acerrimi sit auditus, tantisper tamen eo excellit, quandiu arrectas auriculas tenet, quas ubi demiserit, non solum non præstat auditu, verum etiam laborat surditate. In Tauro aures ad audiendum promptæ semper, atque eo præsertim tempore, quo foemina prurita exagitata mugerit, quo non amplius quam per horas ad summum tres afficitur, eo tempusculi spatio nisi Taurus accesserit, naturam colligit, neque antea quam vigesimo post die mas à foemina repetitur.